

ЗМІСТ

ПРЕССЛУЖБА МОН УКРАЇНИ ІНФОРМУЄ	3
НМУ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ — 180 РОКІВ	
Юрій Кучин, Борис Михайличенко, Рімма Скрипник, Наталія Гребень. Євроінтеграційний напрям у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця як вимога сьогодення	7
АНАЛІЗУЮТЬ НАУКОВЦІ	
Олексій Нестуля, Світлана Нестуля. Критеріально-діагностична база формування лідерської компетентності майбутніх викладачів закладу вищої освіти	15
В'ячеслав Рагойша. Портрет епохи, або Митці, які єднали і єднають українську та білоруську культури	30
Андрій Марченко, Петро Масляк, Сергій Уліганець. Релігії та релігійні споруди Києва як складові сакрального статусу міста	66
Сергій Виткалов, Володимир Виткалов. Вступна кампанія — 2021: погляд із регіону	79
СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ	
Микола Близнюк. Методична система навчання основ інформаційних технологій	84
З ІСТОРІЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ	
Петро Чолпан. Олександр Захарович Голик — ректор Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка	101

Зміст. Продовження

Вища освіта і наука: огляд періодичних видань	109
Contents	127

Головний редактор — К.М. Левківський

Редакційна колегія: К.С. Абдієв (Казахстан); В.П. Андрущенко; В.Д. Базилевич; В.І. Бондар; Л.В. Губерський; Т.-Л. Деордіца; Р.О. Додонов; М.Б. Євтух; Т.О. Коломоєць; А.Є. Конверський; В.Г. Кремень; А.І. Кузьмінський; В.І. Кушерець; І.Ф. Надольний; І.Ф. Прокопенко; В.Я. Тацій; О.Л. Шевнюк; В.С. Щербина

Над випуском працювали: В.П. Розумний, Л.В. Кирпич, Ю.М. Слуцька — відповідальний секретар, С.А. Михайлова, Л.С. Кулешова, О.С. Кузуб, І.А. Олійник

На першій сторінці обкладинки — студенти та викладачі Національного медичного університету мені О.О. Богомольця.

Індекс журналу в каталозі передплатних видань України: 21876

Журнал “Вища школа” внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт з педагогіки (Постанова президії ВАК України від 22.12.2010 № 1-05/8) та філософії (Постанова президії ВАК України від 01.07.2010 № 1-05/5) на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук.

Видання зареєстровано в Міністерстві юстиції України. Свідоцтво КВ № 12864-1748ПР від 27.06.2007. Усі права застережено. Передруки і переклади дозволяються лише за згодою автора та редакції. Редакція не обов’язково поділяє думку автора. Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв та іншої інформації несуть автори публікацій. Відповідальність за зміст рекламних оголошень несе рекламодавець.

Журнал поширюється лише за передплатою. Авторський примірник можна придбати у книгарні “Абзац”, тел.: (044) 581-15-68, попередньо його замовивши.

Адреса редакції: 01030, м. Київ, вул. Стрілецька, 28.

Тел.: (044) 272-42-91; **факс:** (044) 234-23-36.

E-mail: slutska@society.kiev.ua **http://www.znannia.com.ua**

Видавець — Видавництво “Знання”, 01030, м. Київ, вул. Стрілецька, 28
Свідоцтво суб’єкта видавничої справи ДК № 3596 від 05.10.2009 р.

Підписано до друку 11.10.2021. Формат 70x100 1/16.

Папір офс. № 1. Друк офс. Гарнітура Academy.

Ум. друк. арк. 11,2. Обл.-вид. арк. 11,2. Наклад 450 пр. Зам. №

© “Вища школа”, 2021

УДК 378.141(477.81)

**Сергій
Виткалов**

Професор кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету, доктор культурології

**Володимир
Виткалов**

Завідувач кафедри івент-індустрій, культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету, кандидат педагогічних наук, професор

ВСТУПНА КАМПАНІЯ — 2021: ПОГЛЯД ІЗ РЕГІОНУ

Аналізується ситуація, що склалася в результаті вступної кампанії, яка відбулася в липні—серпні 2021 року, на прикладі окремої кафедри Рівненського державного гуманітарного університету; висвітлюються ціннісні пріоритети молоді, виявлені під час спілкування з майбутніми абітурієнтами у процесі рекламної кампанії та подальших консультацій, а також ставлення батьків до обрання фаху, прогнозується роль педагогічного корпусу в роботі з цьогорічними абітурієнтами. Наголошується на найбільш проблемних питаннях, наявних в освітньому просторі західно-поліського етнорегіону. Представлені рекомендації, які, на думку авторів, сприятимуть покращенню ситуації в регіональній освіті.

Ключові слова: вступна кампанія, ціннісні орієнтири, сучасна молодь, трансформація освітніх парадигм.

Освіта — це організм, що постійно еволюціонує, здатний враховувати сучасні виклики соціуму. Водночас вона спроможна також пропонувати власні шляхи подальшого розвитку всього соціального організму. Тож вступна кампанія цьогоріч висвітлила чимало важливих сегментів, що характеризують сутнісні зміни в ціннісних орієнтирах молоді і суспільства загалом.

Не беручись за глибокий аналіз цього процесу, оскільки рух абітурієнта до статусу студента лише набирає обертів і його прискіпливий розгляд, поза сумнівом, стане предметом професійного аналізу відповідними структурами МОН України та й всієї освітянської вертикалі після завершення цього процесу, адже місцеві органи освіти також впливають на її якість, даючи дозвіл на впровадження нових освітніх програм у регіонах та контролюючи освітній простір регіональних ЗОШ, торкнемось лише окремих, утім помітних характеристик учасників вступної кампанії, зосередившись на прикладі однієї кафедри (івент-індустрій, культурології та музеєзнавства) Державного гуманітарного університету м. Рівне.

Йдеться передусім про абітурієнтів, які вступають на скорочений термін навчання (1 рік і 10 місяців чи 2 роки й 10 місяців, залежно від здобутої попередньої освіти). Усі вони є представниками фахових коледжів, достатньо віддалених від університету, що дає підставу для такого висновку: у свої пріоритети вони поставили лише спеціальність, спрямовану на їхню майбутню сферу творчої самореалізації, орієнтуючись на імідж закладу, його реноме у просторі сучасної освіти і потреби ринку праці.

З іншого боку, фактично всі вони вже мають досвід практичної роботи за фахом, а це вселяє впевненість у тому, що навчальний процес відбуватиметься більш розлого й інтенсивно, позаяк їх цікавитиме переважно фаховий аспект навчання. Відтак уже перші консультації засвідчили безліч уточнювальних питань щодо того, як буде відбуватися подальше навчання, сутності освітньо-професійних програм, напрямів реалізації їх в аудиторних та позааудиторних умовах, якісного складу науково-педагогічних працівників, ролі професіоналів-практиків у забезпеченні ОПП тощо. Іншими словами, до студентських аудиторій очікується прихід нової молоді, здатної ставити знання у пріоритет, а не лише дозвілєві розважальні практики. А це, у свою чергу, стимулюватиме й викладацький корпус до змін, пошуку нових підходів у роботі з такою молоддю.

Натомість частина вступників на повний цикл навчання вирізняється не критичним відбором майбутнього фаху, оскільки, як помітно навіть із виставлених ОПП університету пріоритетів, заяви подаються до найрізноманітніших ЗВО зі сподіванням лише на наявність бюджетних місць (і це також важливо, оскільки засвідчує факт того, що фінансова складова обмежує життєвий вибір багатьох молодих людей), маючи при цьому низький, навіть для регіонів, бал ЗНО. Але і перша, й друга категорії вступників — це наші майбутні студенти, яким потрібно запропонувати безліч яскравих культурних альтернатив, аби втримати їх у подальшому просторі професійного навчання.

Тож незважаючи на складну ситуацію у вищій школі, пов'язану з організацією і, відповідно, результатами ЗНО на магістральних шляхах національної освіти, цьогорічний випуск в українській регіональній ЗОШ засвідчив

значне збільшення дисциплін, обраних молодими людьми, які все-таки намагаються продовжити навчання далі, розуміючи, що освіта є важливою складовою їхнього майбутнього. Це помітно і з безлічі питань, які задавали абітурієнти і під час телефонних розмов, переглянувши попередньо сайт кафедри та з'ясувавши для себе чимало професійних питань у Приймальній комісії університету. І це також вселяє надію та оптимізм. І хоча перші консультації — ще не гарантія кардинальних трансформацій, і лише три спеціальності одного університету також не вся вища школа країни, вони, як перші ластівки, хоча й не свідчать про прихід весни, але підтверджують, що вона неодмінно прийде.

Шкода лише, що розширений “вступний коридор” (до 30 спеціальностей на контракт та 5 — на бюджетну форму) не дає змоги абітурієнту сконцентруватися на головному, а лише стимулює продовжувати пошук ЗВО, де б їм все-таки вдалося вступити і вчитися за рахунок державного бюджету, а згодом, у переважній більшості, не знати, що з нею робити далі. І перші рекомендації на зарахування це вже засвідчили. Як, до речі, і минулого року також.

Аналіз цьогорічної вступної кампанії засвідчив суттєву зміну у ставленні батьків до цього процесу. Принаймні ті обговорення, що стосувалися рекомендації на навчання у процесі проведення рекламної кампанії університетом, а також ті, що стосувалися майбутнього вступу на контрактну форму навчання, чи попередні консультації, проведені уже після завершення вступної кампанії, засвідчили високу зацікавленість батьків у виборі фаху їхніми дітьми, толерантність, бажання максимально прояснити для себе майбутню освітню траєкторію сина чи дочки, продовжити спілкування вже у процесі зарахування і, будемо сподіватися, й надалі, аби уникнути розчарувань у майбутньому. І це також одна з найхарактерніших позитивних ознак сьогодення. Адже команда “родина — дитина — університет” у пошуку оптимального вибору життєвого шляху — це і свідчення здорових відносин в українських сім'ях, коли батьки, суттєво не втручаючись у вибір життєвого шляху дитини, все ж намагаються залишити за собою консультативну функцію, розширюючи таким чином її (дитини) потенційні можливості.

І хоча кількість молодих людей, які подають заявки для реєстрації на ЗНО, з кожним роком скорочується, чому є чимало причин об'єктивного і суб'єктивного характеру, зокрема ігнорування важливості гуманітарної підготовки у власній системі цінностей самих абітурієнтів, без якої молода людина не здатна буде згодом ефективно розв'язувати безліч професійних питань, пов'язаних із творчими аспектами навчання: знання епохи, її носіїв, вписування конкретного артефакту у парадигму культурних координат доби тощо, це зменшення також не можна вважати однозначно негативним, адже усвідомлення важливості освіти в житті людини до кожного приходить у різний час і в різному віці (і це, до речі, постійно демонструють західноєвропейські

музиканти, які гастролюють в Україні), однак, якщо вже приходить, то цей процес супроводжує потужна мотиваційна складова, яка й визначатиме все у подальшій її життєдіяльності. Тож сподіватимемося, що все буде гаразд і у вищій школі країни, і цього річний досвід все-таки стане у нагоді сучасній молоді, адже розуміння важливості освіти у її подальшій життєдіяльності у неї вже сформовано.

Але загальне враження від вступної кампанії єдине — Україна перебуває напередодні кардинальних змін, зокрема: зрушень у ціннісних орієнтаціях молоді й заземленні їх на прагматизмі сьогодення; обрання майбутнього фаху на підставі спроби здобути хоча б елементарні навички практичної роботи ще до вибору майбутнього ЗВО, що найбільш притаманне випускникам фахових коледжів; визначення власної траєкторії національної освіти управлінським складом регіональних органів державної влади, а відтак і очікування від них умотивованих майбутніх рішень та просування у свідомість керівної ланки освіти країни інформації, так би мовити, з місць, зокрема прийом на *контрактну* форму всіх бажаючих без ЗНО (оскільки самостійно профінансована освіта все-таки стимулюватиме увагу до навчання), чи хоча б тих, хто має попередню освіту в обсязі фахового коледжу або працює за фахом, тобто здобувачеві освіти, якому бракує досвіду професійного спілкування, набуття інформації стосовно новітніх методик, інноваційних технологій тощо; широкого використання ЗНО вже у процесі самого навчання; скасування ЗНО з математики на художніх спеціальностях, оскільки сюди вступають молоді люди з іншим типом мислення; змін у *системі* чи *методиці* вивчення іноземної мови, позаяк остання, не відкидаючи її необхідність у сучасному соціумі загалом, для значної кількості молодих людей, особливо на рівні фахового коледжу, й надалі залишається проблемним сегментом у подальшому навчанні.

Результати вступної кампанії змушують і навчальні заклади внести зміни до розробки стимулів вивчення цієї мови, зокрема через широкі контакти університетів з іноземними навчальними закладами, розширення практики грантових проектів та програм семестрового навчання за кордоном; вирішення питання гарантованого першого робочого місця з максимально широкою пропозицією від роботодавця, що також стимулюватиме здобути це місце; розробки системи цільового навчання чи реалізації основних положень дуальної освіти, *контролю* за її реалізацією, що надасть процесу здобуття вищої освіти значної прагматичності, розширить коло зацікавлених осіб, унормує практику відповідальності за цю підготовку (лише у м. Рівному у 2021 році 18 випускників місцевих ЗОШ склали ЗНО на найвищий бал (200), чого не було за всі роки новітньої доби, зокрема і в ЗОШ № 23 шість учнів мають у своєму активі 197—199 балів. Невже це не позитив і не свідчення зрушень?!).

Слід зазначити, що ці зміни торкнуться й викладацького корпусу вже цього року, адже прагматична молодь стимулюватиме його до широких освітніх пропозицій, оригінальних рішень, розширення ролі у просторі сучасної освіти професіоналів-практиків та яскравих іноземних фахівців, що вже помітно на рівні різних літніх Академій педагогічної творчості, які стають характерною ознакою багатьох мистецьких фестивалів у регіонах, у яких беруть участь представники нової української школи.

І оскільки вступна кампанія на заочну контрактну форму за відповідним розпорядженням МОН продовжена до кінця серпня, а до магістратури — до 30 листопада, було б цілком доречним частину запропонованих пропозицій реалізувати саме зараз. Це б дозволило здобути освіту на художніх спеціальностях регіональних ЗВО багатьом практикам, які вже працюють у галузі, утім, складання ЗНО з іноземної мови для них становить певну проблему через віковий ценз і низку соціально-демографічних показників, що, своєю чергою, частково покращило б кадрову ситуацію у сфері культури та духовну — в академічних групах, вплинуло б воно і на фінансовий стан навчальних закладів, а також залишило б чимало молодих людей в Україні, оскільки, не вступивши на навчання, вони лише поповнять лави українських заробітчан.

Тож освітянській мережі сьогодні потрібна лише організаційно-технічна і фінансова підтримка, креативна молодь та належний кадровий корпус в Україні є!

Надійшла до редакції 08.08.2021

Serhii Vytkaiov, Volodymyr Vytkaiov. Admission Campaign — 2021: View from the Region

The situation emerged as a result of the admission campaign in July–August 2021 is analyzed on the example of a separate department of Rivne State Humanitarian University; the value priorities of young people, which are present during communication with the latter in the process of advertising campaign and subsequent consultations are highlighted; the attitude of parents to the choice of profession is revealed; the role of the teaching staff in working with this year's applicants is predicted. Emphasis is placed on the most problematic issues, which are present in educational space of the West Polissya ethnoregion; recommendations, which the authors believe will improve the situation in the regional education are given.

Key words: admission campaign, value orientations, modern youth, transformation of educational paradigms.

CONTENTS

THE PRESS SERVICE OF THE MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE INFORMS	3
BOGOMOLETS NATIONAL MEDICAL UNIVERSITY IS 180 YEARS OLD Iurii Kuchyn, Borys Mykhailychenko, Rimma Skrypnyk, Nataliia Hreben. European Integration Direction at the Bogomolets National Medical University as a Requirement of Our Time	7
SCIENTISTS ANALYSE	
Oleksiy Nestulya, Svitlana Nestulya. Criterion — Diagnostic Basis of Formation Competence of Future Teachers of Higher Education Institution	15
Viachaslau Rahojsa. A Portrait of the Epoch, or The Artists Who Linked and Still Join Ukrainian and Belarusian Cultures	30
Andriy Marchenko, Petro Masliak, Sergiy Uliganets. Religions and Religious Buildings of Kyiv as Components of the Sacred Status of the Kyiv	66
Serhii Vytkaiov, Volodymyr Vytkaiov. Admission Campaign — 2021: View from the Region	79
MODERN EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS	
Mykola Blyzniuk. Methodological System of Learning Fundamentals of Information Technologies	84
FROM HISTORY OF HIGH SCHOOL	
Petro Cholpan. Olexandr Zakharovych Holyk is the Rector of Taras Shevchenko Kyiv State University	101
Higher Education and Science: the Survey of Periodicals.....	109

Founder — The Ministry of education and science of Ukraine.

Publisher — Znannia Publishing Ltd.

Editorial Board: Kazymyr Levkivskyi, Kali Abdiev, Viktor Andrushchenko, Viktor Bazylevych, Volodymyr Bondar, Leonid Huberskyi, Roman Dodonov, Mykola Yevtukh, Taiana-Lidiia Deorditsa, Tetiana Kolomoets, Anatolii Konverskyi, Vasyl Kremen, Anatolii Kuzminskyi, Vasyl Kusherets, Ivan Nadolnyi, Ivan Prokopenko, Vasyl Tatsiy, Oleksandr Tymoshchuk, Olena Shevniuk, Valentyn Shcherbyna.

Редакційна колегія: Казимир Левківський (кандидат історичних наук, професор) — головний редактор, Калі Абдієв (доктор педагогічних наук, професор), Віктор Андрущенко (доктор філософських наук, професор, член-кор. НАН України), Віктор Базилевич (доктор економічних наук, професор, член-кор. НАН України), Володимир Бондар (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України), Леонід Губерський (доктор філософських наук, професор, академік НАН України), Таяна-Лідія Деордіца (доктор педагогічних наук), Роман Додонов (доктор філософських наук, професор), Микола Євтух (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України), Тетяна Коломoeць (доктор юридичних наук, професор), Анатолій Конверський (доктор філософських наук, професор, академік НАН України), Василь Кремень (доктор філософських наук, професор, академік НАН України), Анатолій Кузьмінський (доктор педагогічних наук, професор, член-кор. НАПН України), Василь Кушерець (доктор філософських наук, професор, член-кор. НАПН України), Іван Надольний (доктор філософських наук, професор), Іван Прокопенко (доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України), Василь Тацій (доктор юридичних наук, професор, академік НАН України), Олена Шевнюк (доктор педагогічних наук, професор), Валентин Щербина (доктор юридичних наук, професор).